

ViaBerna

Eerste Leading Quality Trail van Zwitserland

De ViaBerna loopt van west naar oost door het Zwitserse kanton Bern. Het is een van de 23 Leading Quality Trails die Europa rijk is. Nina Weiss en Noes Lautier liepen met een kritisch oog vijf etappes. Eén zin uit de routebeschrijving zorgde bijna voor een foute beslissing. Op dag vier, die van de föhnstorm.

TEKST & FOTO'S NOES LAUTIER

Idyllisch. De afdaling naar Hotel Engstlenalp is puur genot.

◀◀ De historische tandradtrein van Wilderswil naar de Schynige Platte overbrugt 1383 hoogtemeters in vijftig minuten.

◀ Avondlicht op de Wetterhorn (3690 m), de Schreckhorn (4078 m) en de Finsteraarhorn (4274 m) vanaf de Faulhorn.

➤ Op een bankje bij de Bachalpsee. (Foto: Nina Weiss)

Planplatten (2229 m), vierde dag. De wind jaagt met wilde vlagen over de graat. De kabels waarmee het kabelbaanstation in de rotsbodem zijn verankerd, maken een naargeestig geluid en trillen heftig. Dat voorspelt niets goeds voor de smalle, hier en daar met kabels gezeekerde graat die de routebeschrijving ons belooft. “Laten we een stukje lopen om te voelen of deze graatwandeling realistisch is met dit weer”, stelt Nina voor.

Hoe het begon

Toen ik las dat de ViaBerna, die in 2023 gelanceerd werd, de eerste Zwitserse Leading Quality Trail is, was mijn nieuwsgierigheid gewekt. Het keurmerk LQT is ontworpen door de European Ramblers Association, een koepel van wandelorganisaties in verschillende Europese landen. Zo’n LQT moet aan 23 strenge eisen voldoen, waaronder maximaal vijfhonderd meter verharde weg per vier kilometer. Zou dat mooi wandelen zijn, of zou zo’n route aan zijn eigen regeltjes ten onder gaan? Nina — bergsporter en leefstijlarts gespecialiseerd in de spijsvertering — ging mee, op barefoot-bergwandelschoenen met Vibramzool. Stiekem droomde ik van taart, waar het Berner Oberland om bekendstaat. Tijdens mijn jaarlijkse consult bij Nina werd echter nooit gerept over gezond gebak, daarom ontdekte ik onderweg pas dat zij ook taart at. Wat?! Een taartetende leefstijlarts? Jazeker, heel af en toe, want gezond eten is belangrijk, maar van té streng word je depri en dat is slecht voor je darmen. En zo stapten we in Wilderswil in het historische tandrad-

treintje uit 1893 om in vijftig minuten de 7,26 kilometer en 1383 hoogtemeters naar de Schynige Platte te overbruggen.

Berghotel Faulhorn

Het weerbericht voorspelde rond twaalf uur onweer en regen. Het was een wonderbaarlijk mooi traject van wisselende landschappen: heerlijke uitzichten op de Brienz- en Thunersee en groene bergtoppen. Op een rustpunt vroegen drie Belgen: “Welke route lopen jullie?” “De ViaBerna, voor een verhaal in *Bergen Magazine*”, antwoordde Nina. Wat bleek? Ze waren abonnee! Om twaalf uur verschenen de eerste wolken. De omgeving werd ruiger. Fotogenieke rotstorens priemden in de lucht, het groen werd schaarser en kalkgesteente kreeg de overhand. Halverwege lag het Berghaus Männlenen (2344 m). Terwijl waardin Barbara Reichen over droogteproblemen vertelde, flitsten mijn ogen een miniseconde naar een taartpunt met slagroom. Af en toe taart, dus niet meteen de eerste dag, redeneerde ik. Ik concentreerde me op het watergebrek. “Tijdens droogteperiodes hebben we een watertekort. Dan brengt de heli niet-drinkbaar water voor de toiletten. Eén keer doortrekken kost ruim vier franken”, aldus Barbara. Naargeestige wolken hingen in de lucht, maar onweer bleef uit. Op naar Berghotel Faulhorn, dat sinds 1830 onverminderd populair is. Je kunt er slechts op eigen kracht komen. Ook hier is een waterprobleem en daarom stonden er twee lampetkanen in ons knusse kamertje. Het afvalwater moest in een stalen emmer met “NO TOILET” erop. Die emmer was ongetwijfeld weleens als wc gebruikt. “Wat is jouw LQT-oordeel?”, vroeg ik. “Geen meter verhard, fantastische dag, hartstikke mooi, dus honderd procent LQT”, oordeelde Nina.

Schwarzwaldalp

De opkomende zon kleurde de wolken oranje-rood, wat de regenvoorspelling bevestigde. Een breed pad liep naar de Bachalpsee waar we moesten kiezen tussen de ViaBerna of een variant achterlangs de Schwarzhorn. Op een bankje aan het meer met uitzicht op de Schreckhorn (4078 m) en de Finsteraarhorn (4274 m) namen we een kloek besluit: “Het regent niet, we doen de variant.” We lieten de alpenweiden achter ons en zagen twee sneeuwveldjes weerspiegeld in het blauwe Hagelseewli. Eromheen louter kale, gelaagde bergen en puin. We klommen en daalden, de omgeving wisselde van lieflijk naar ruig en stenig, met ongebaande passages over rotsplaten. Niet overal een pad, dus te alpien voor een LQT. De eenzaamheid, de afwisseling tussen struikelpad en blokkenterrein en de heerlijke uitzichten bevielen ons prima. Pas bij Wart (2705 m), de pas tussen de Schwarzhorn en de uitzichtsberg Wildgärs (2891 m), waren wandelaars. Het wolkendek belemmerde inmiddels het uitzicht. “Doen we de Wildgärs?”, vroeg ik. “Nee zeg. Ik heb met dit

weer geen zin in die puinbak.” De afdaling was steil en ging van een puinhelling over in mals groen naast een meanderende beek. De wolken trokken op en de Scheideggwetterhorn (3360 m) en de Engelhörner kwamen tevoorschijn, een langgerekte muur van prachtig kalkgesteente. Schwarzwaldalp, eveneens een sfeervol, historisch hotel, ligt aan de smalle weg door het Rosenlaultal. Nina spotte *Cremeschnitte* op de kaart. “Die is populair in mijn geboorteland Slovenië”, beval ze aan, maar zelf bestelde ze niets. Er werd een gigantische *Schnitte* van drie laagjes bladerdeeg met crème ertussen gebracht. Hemels. Dat vond Nina ook; ze zou alleen proeven, het werd de helft. Morgen géén taart. In Schwarzwaldalp werkte een superkok die ‘gezond’ combineerde met ‘culinair genot’.

Hasliberg Reuti

Rosenlault, het bekendste van de historische hotels op onze route, ligt op een steenworp van Schwarzwaldalp. Om asfalt te vermijden namen we daar de bus naar Kaltenbrunnen, waar onze tweede variant begon, de Chaltenbrunnen Hochmoorweg door het hoogveen van

“Hier is alleen extensieve, biologische veeteelt toegestaan”

Naturschutzgebiet Chaltenbrunnen-Wandelalp, het hoogstgelegen hoogveengebied van Europa. Hier is nooit turf gestoken. Voor het vormen van hoogveen zijn een ondoorlaatbare bodem, een laag water, planten- en dierenresten en heel veel geduld nodig. Onder ideale omstandigheden groeit de veenlaag maximaal één millimeter per jaar. Het was relaxt lopen op de zompige, moerassige grond. Op de bodem van plassen en meertjes zat ongetwijfeld hoogveen in wording verstopt. Een boerin was onderweg naar haar koeien: “Hier is alleen extensieve, biologische veeteelt toegestaan. Wij maken *Alpkäse*, die wordt geproduceerd van de melk van koeien die uitsluitend gras eten.” Halverwege de afdaling begon het asfalt, dus liften we naar

LEADING QUALITY TRAIL

De stukken ViaBerna die wij gelopen hebben, voldoen aan de 23 criteria (*) van het keurmerk Leading Quality Trail, waaronder nauwelijks asfalt, aantrekkelijke accommodatie, mooie paden, beleving en afwisseling, culturele bezienswaardigheden, stilte, onverharde, goed begaanbare paden. Dit keurmerk is voor bergwandelaars die graag op de paden lopen en niet in ongebaand terrein. Wie wat avontuurlijk wil, kan een van de talloze andere paden in dit gebied bewandelen.

(*) bergwijzer.nl/viaberna-LQE

↖ Berghotel Faulhorn (2681 m) opende zijn deuren in 1830.

➡ Een padloze passage op de variant achterlangs de Schwarzhorn. (Foto: Nina Weiss)

➔ Wandelaars moeten in het kwetsbare hoogveen van natuurgebied Chaltenbrunnen-Wandelalp op de paden blijven, maar dat geldt niet voor koeien.

BERGWIJZER

De ViaBerna is 300 kilometer lang en loopt in 20 etappes van west naar oost door het kanton Bern. De route heeft een prestigieus keurmerk: Leading Quality Trail. In deze reportage worden de etappes 15 t/m 19 door het Berner Oberland beschreven, van de Schynige Platte tot Gadmen. De ViaBerna en de varianten zijn nergens moeilijker dan T3. Omdat het toerisme hier al vroeg begon, kun je in enkele historische hotels overnachten.

BESTE PERIODE

Eind juni/eind september, afhankelijk van de sneeuw.

VERVOER

Alle begin- en eindpunten zijn per ov te bereiken (*sbb.ch*).

BESCHREVEN TOCHT

- **Dag 1:** Schynige Platte (1967 m) – Faulhorn (2681 m); 4.20 uur, ↑ 920 m, ↓ 230 m, 14 km, T3.
- **Dag 2:** Faulhorn – Schwarzwaldalp (1454 m); 5.20 uur, ↑ 750 m, ↓ 2050 m, 18,5 km, T3.
- **Dag 3:** Schwarzwaldalp – Hotel Rosenloui (1330 m) – bus naar Kaltenbrunnen (1223 m) – Moorlandschaft – gelift naar Meiringen (602 m) – Hasliberg Reuti (1061 m); 5.40 uur, ↑ 1100 m, ↓ 1000 m, 19,5 km, T2.
- **Dag 4:** Hasliberg Reuti –kabelbaan naar Planplatten (2245 m) – Engstlenalp (1839 m); 3.20 uur, ↑ 530 m, ↓ 925 m, 13,5 km, T3.
- **Dag 5:** Engstlenalp – Gadmen (1206 m); 4½ uur, ↑ 600 m, ↓ 1250 m, 12 km, T3.

Kijk op blz. 99 voor uitleg van de moeilijkheidswaarderingen.

SLAPEN

- Berghotel Schynige Platte (*hotelschynigeplatte.ch*).
- Berghaus Männndlenen (*berghaus-maennndlenen.ch*).
- Berghotel Faulhorn (*faulhorn.ch*).
- Chalet-Hotel Schwarzwaldalp (*schwarzwaldalp.ch/hotel*).
- Hotel Panorama, Hasliberg Reuti (*panorama-hasliberg.ch/de/Hotel_Panorama*).
- Hotel Engstlenalp (*engstlenalp.ch*).

KAARTEN

- Landeskarte der Schweiz (LKS) 254T Interlaken; 255T Sustenpass, 1:50.000
- LKS 1209 Brienz, 1210 Innertkirchen, 1228 Lauterbrunnen, 1229 Grindelwald, 1:25.000

WANDERBUCH & WANDERSET

- *viaberna.ch/de/infos*

MEER WETEN?

- *viaberna.ch/de/viaberna* – Inclusief link naar GPX- of KML-bestand.
- *bernerwanderwege.ch/de*
- *jungfrauregion.swiss/de*
- *myswitzerland.com/de/reiseziele/berner-oberland/*
- *interlaken.ch/*
- *myswitzerland.com/nl-nl/bestemmingen/meiringen-hasliberg/*

➡ Ga voor meer gedetailleerde route-informatie naar: bergwijzer.nl/viaberna-LQE

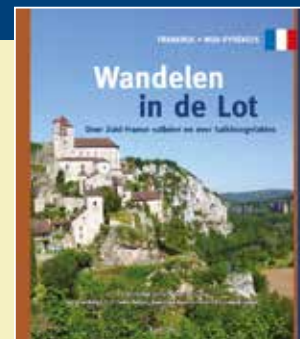
← Een van de steile stukken op de afdaling naar de Tällihütte.

skitoerisme vakkundig kaalgeschoren landschap. Aan de overkant van het dal rijdt een toeristentreintje heen en weer tussen twee skidorpen. Het begint te miezen. “Het is tijd voor een brownie”, kondigt Nina aan en tovert een goddelijke lekkernij uit haar rugzak. “Dat gezeekerde stuk uit de routebeschrijving is vast verderop”, zeg ik. Een half uur later dient zich die gevaarlijke passage aan: een minstens anderhalve meter breed pad dat is voorzien van een stevig rood touw. Een verbodsbord gebiedt mountainbikers om af te stappen en de fiets te duwen. Waar het touw ophoudt, versmalt het pad en wordt het meer alpien. “Zwitserse degelijkheid, dat touw en die waarschuwing”, constateer ik teleurgesteld. Wij houden wel van iets spannends en hadden bovendien in verband met de storm al een noodplan bedacht voor als de route echt te gevaarlijk zou zijn: per kabelbaan terug naar Hasliberg en per openbaar vervoer naar Engstlenalp. Miezer wordt serieuze regen. Voor ons liggen de intieme Engstlensee en Hotel Engstlenalp, uit 1892, de derde overnachtingsplek om in te lijsten. “Jammer van het stuk door het skigebied, maar de graatwandeling en de idyllische afdaling naar Engstlenalp voldoen absoluut aan de LQT-voorwaarden”, zeg ik.

Gadmen

’s Morgens ontvouwt zich het uitzicht waar deze plek om bekendstaat: een rij markante, vergletsjerde bergen met als hoogtepunten de Wetterhorn (3690 m), de Mittelhorn (3702 m), de Schreckhorn (4078 m) en de Lauteraarhorn (4042 m). In onze rugzakken zit *Alpkäse* van de *Schaukäserei* bij Hotel Engstlenalp. Het pad naar het Sätteli (2116 m) is rotsachtig en ligt vol koeienflat-sen, vers en glibberig. Daarna wordt het ruiger en steiler. Links van enkele rotstorens is de pas, waar we uitrusten in de uitbundig schijnende zon. Twee Amerikanen zijn de eerste mensen die we tegenkomen. De afdaling naar de Tällihütte is zeer steil en ongeloofelijk mooi vanwege het weidse uitzicht. Aan onze voeten een grashelling met enkele dappere herfstbloemen en naaldboompjes, in de verte de vergletsjerde bergen, en ertussenin beboste, glooiende bergen. Een landschap als in een perfecte droom. De hut heeft geen watertekort, omdat er water wordt afgetapt uit de ondergrondse pijpleiding naar het stuwmeer bij de Grimselpass. Vanaf het terras bewonderen we een van de indrukwekkendste rotsketens die ik ken: de kilometerslange Wendenstöcke met toppen als de Pfaffenhüöt en de Reissend Nollen en wanden van zo’n duizend meter hoog. Ook het laatste stuk is aangenaam. We traverteren langzaam dalend onder de rotswanden door en zetten bij Raflüö definitief de afdaling naar Gadmen in. Daar blijkt dat de bus hier pas twee uur later stopt vanwege wegwerkzaamheden. Nina zie je niet over het hoofd en dus hebben we direct een lift naar Meiringen. ■

DE BESTE WANDELGIDSEN OM FRANKRIJK TE VERKENNEN

23 wandelingen - €16,95
ISBN 9789078194217

35 wandelingen - €18,95
ISBN 9789078194248

24 wandelingen - €16,95
ISBN 9789078194279

16 wandelingen - €15,95
ISBN 9789078194378

De mooiste rondwandelingen,
van een paar uur tot een hele dag

www.onedaywalks.com / www.facebook.com/OneDayWalks

PARC NATURAL
REGIONAL

Parc Ela

Parc Ela Trek

In 17 etappes door de Zwitserse Alpen

Wandel door het spectaculaire berglandschap rond Parc Ela, het grootste natuurpark van Zwitserland, en overnacht op alpiene hoogte – individueel of als geboekte tocht.

parc-ela-trek.ch

© Switzerland Tourism/Lorenz Richard